

lingen. Efter udvalgets forslag kan bestilleren af et fotografisk portræt tillige lade portrættet gengive i aviser, tidskrifter eller skrifter med biografisk indhold, medmindre andet er aftalt.

Udvalgsflertallet har anført, at den gældende bestemmelse i fotografilovens § 12 er atypisk i ophavsretslovgivningen, hvor udgangspunktet er, at ophavsretten til et bestilt værk tilkommer ophavsmanden, medmindre bestilleren ved aftale har sikret sig rettighederne. Endvidere kan den gældende bestemmelse efter flertallets opfattelse føre til urimelige resultater i tilfælde, hvor et fotografi af bestilleren benyttes i en anden sammenhæng eller på en anden måde end oprindeligt forudsat.

Et mindretal i udvalget finder, at den gældende fotografilovs § 12 har fungeret tilfredsstillende siden 1961, og at bestemmelsen derfor bør opretholdes uændret.

Flertalsforslaget har fået støtte fra bl.a. Sammenlutningen af Scenografer, Instruktører og Filmarbejdere, medens danske Reklamebureauers Brancheorganisation, Den Danske Forlæggerforening, Danske Dagblades Forening, Handelskammeret og Dansk Industri finder, at den gældende bestillingsregel i fotografiloven bør opretholdes.

Endvidere har Danske Billedautorer og Dansk Journalistforbund vendt sig mod forslaget, såfremt ophævelsen af særreglen i fotografiloven kombineres med en bestemmelse om, at ophavsmandens udøvelse af sine rettigheder til et bestilt portrætbillede betinges af bestillerens samtykke.

Ophavsretsudvalget i Sverige har stillet forslag om at ophæve særreglen om bestilling af fotografiske billeder og i stedet lade fotografier være omfattet af den generelle bestemmelse i den gældende svenske ophavsretslovs § 27, stk. 2, 2. pkt., hvorefter ophavsmanden ikke må udøve sine rettigheder til et bestilt portrætbillede uden samtykke fra bestilleren eller dennes efterladte.

Spørgsmålet om den ophavsretlige regulering af bestilte fotografier og portrætbilleder har været drøftet med de andre nordiske lande. Der har her vist sig at være overvejende sympati for det svenske udvalgsforslag.

Kulturministeriet finder på denne baggrund, at bestemmelsen i den gældende fotografilovs § 12 om retten til bestilte fotografier ikke bør videreføres i ophavsretsloven. Ministeriet kan tiltræde det danske udvalgsflertals synspunkt om, at den gældende særregel ikke alene strider mod de almindelige principper inden for ophavsretslovgivningen om bestillingsforhold, men også konkret kan føre til urimelige resultater.

Ministeriet finder på den anden side ikke, at det af udvalgsflertallet stillede forslag om retten til bestilte fotografier bør gennemføres. Det skyldes for det første, at udvalgsforslaget kun vedrører bestillerens forhold og ikke det for bestilleren ofte vigtige spørgsmål om, i hvilket omfang ophavsmanden må udnytte værket uden bestillerens samtykke. For det andet er ministeriet af den opfattelse, at den foreslåede inkorporering af fotografibeskyttelsen i ophavsretsloven naturlig må have som konsekvens, at de hidtidige særregler om fotografiske billeder ikke videreføres. De særlige hensyn, som kan anføres til fordel for bestilleren af portrætter, er af generel karakter og gælder ikke kun i relation til fotografier. Bestilleren af et portrætbillede kan almindeligvis have en beskyttelsesværdig interesse i, at den, der har udført bestillingsarbejdet, ikke udnytter dette til anden side. En sådan forudsætning vil imidlertid kun sjældent komme til udtryk i aftaler mellem bestilleren og ophavsmanden, bl.a. fordi bestilleren af et portrætbillede ofte er en privatperson, der ikke er bekendt med de ophavsretlige regler.

Der foreslås på denne baggrund en generelt formuleret bestemmelse, som har til formål at give bestilleren af et portrætbillede en beskyttelse imod, at ophavsmanden uden bestillerens samtykke udnytter billedet til anden side. Forslaget til § 60 er udformet med forbillede i de gældende bestemmelser i den svenske og den finske ophavsretslovs § 27, stk. 2, 2. pkt.

Ministeriet har i forbindelse med udformningen af en sådan generel bestemmelse om bestilte portrætbilleder særligt overvejet den tidsmæssige udstrækning af beskyttelsen. Efter de svenske og finske bestemmelser gælder det, at disse ikke alene finder anvendelse for så vidt angår bestilleren, men efter dennes død også for bestillerens ægtefælle og livsarvinger. I det foreløbige, departementale udkast fra maj 1992 var bestemmelsen om bestilte portrætbilleder foreslået formuleret på samme måde. Efter fornyede overvejelser finder ministeriet imidlertid, at der næppe er behov for en så vidtrækkende bestemmelse. Det foreslås derfor, at det alene er nødvendigt for ophavsmanden at indhente samtykke fra bestilleren. Efter bestillerens død kan ophavsmanden frit udøve sine rettigheder til portrættet.

I modsætning til den gældende fotografilovs § 12 er det efter forslaget til § 60 ikke bestilleren, men ophavsmanden, der er indehaver af rettighederne.

Omfattet af den foreslåede bestemmelse er portrætbilleder, hvad enten der er tale om fotografiske billeder, malerier, tegninger el.lign.

Bestemmelsen i § 60 forudsætter, at der foreligger et bestillingsforhold, dvs. at portrætbilledet er udført